

Παθολογική
Φυσιολογία

Εθνικό &
Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο
Αθηνών

Sjogren: Ξηροστομία και Ξηροφθαλμία. Πώς επιδρούν στην κοινωνικοποίηση και την ψυχική υγεία σε συνδυασμό με το χρόνια πόνο;

ΕΛ.Ε.ΑΝ.Α.

Χατζής Λουκάς

Παθολόγος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος
Παθολογικής Φυσιολογίας,
Γ.Ν.Α Λαϊκό

Ο δυσκολότερος αγώνας της ζωής της

Venus Williams pulls out with illness

Associated Press

Aug 31, 2011, 04:07 PM ET

Share

NEW YORK -- Two days after playing her first match in two months, [Venus Williams](#) suddenly pulled out of the U.S. Open on Wednesday, revealing she was recently diagnosed with Sjogren's syndrome, an autoimmune disease that can cause joint pain.

Venus Williams on Sjogren's syndrome: My eyes are too dry for me to wear lenses

Published June 21, 2022 19:10
by [Dzevad Mesic](#)

SHARE

TODAY'S MOST POPULAR

Rafael Nadal has fulfilled his promise to his uncle Toni

New ranking: Coco Gauff replaces Novak Djokovic as most marketable tennis player

Sloane Stephens analyzes why she would never want to be Novak Djokovic

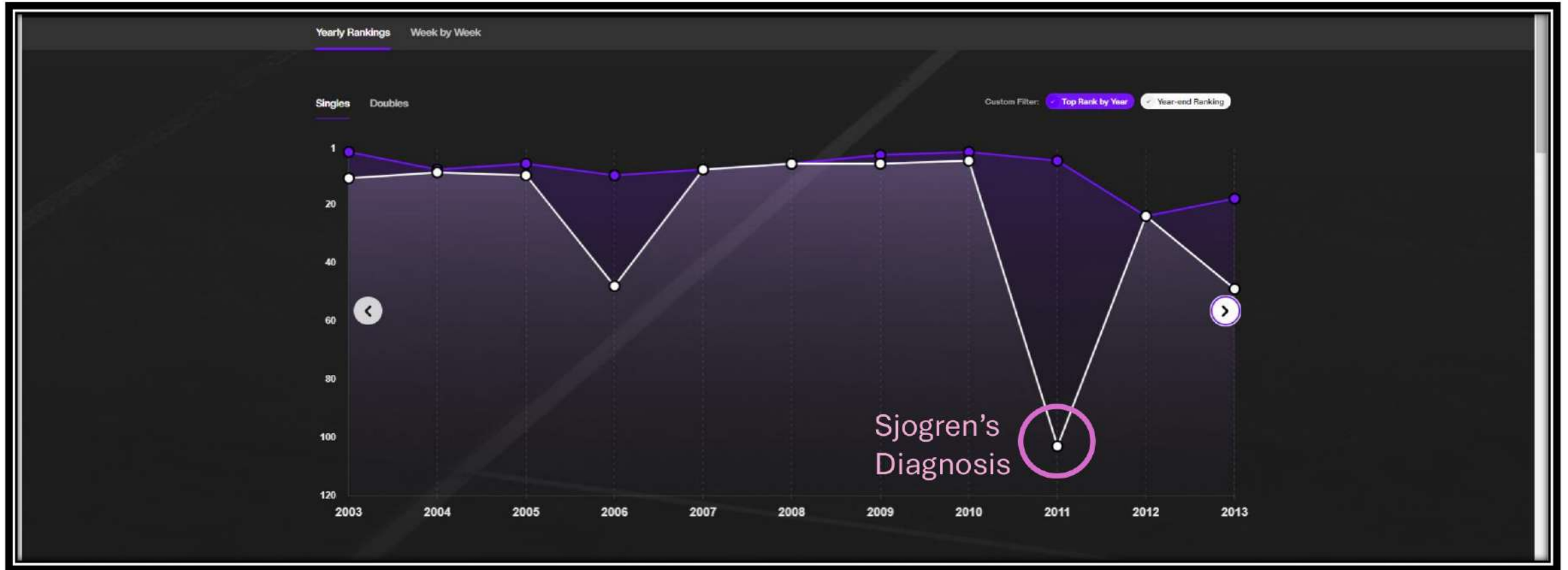

*"I was diagnosed with an autoimmune disease called Sjogren's syndrome," Venus Williams said. "Before that, I just would, I felt like I **could never get into shape** and it made me feel lazy. Because all I have ever done is work hard and it **was difficult to work hard** and I still worked but I didn't want to work because I felt so bad. I would **periodically go to the doctor and say I don't feel well**, I can't, I'm **constantly exhausted**. That went on for about **seven years** before I got too sick."*

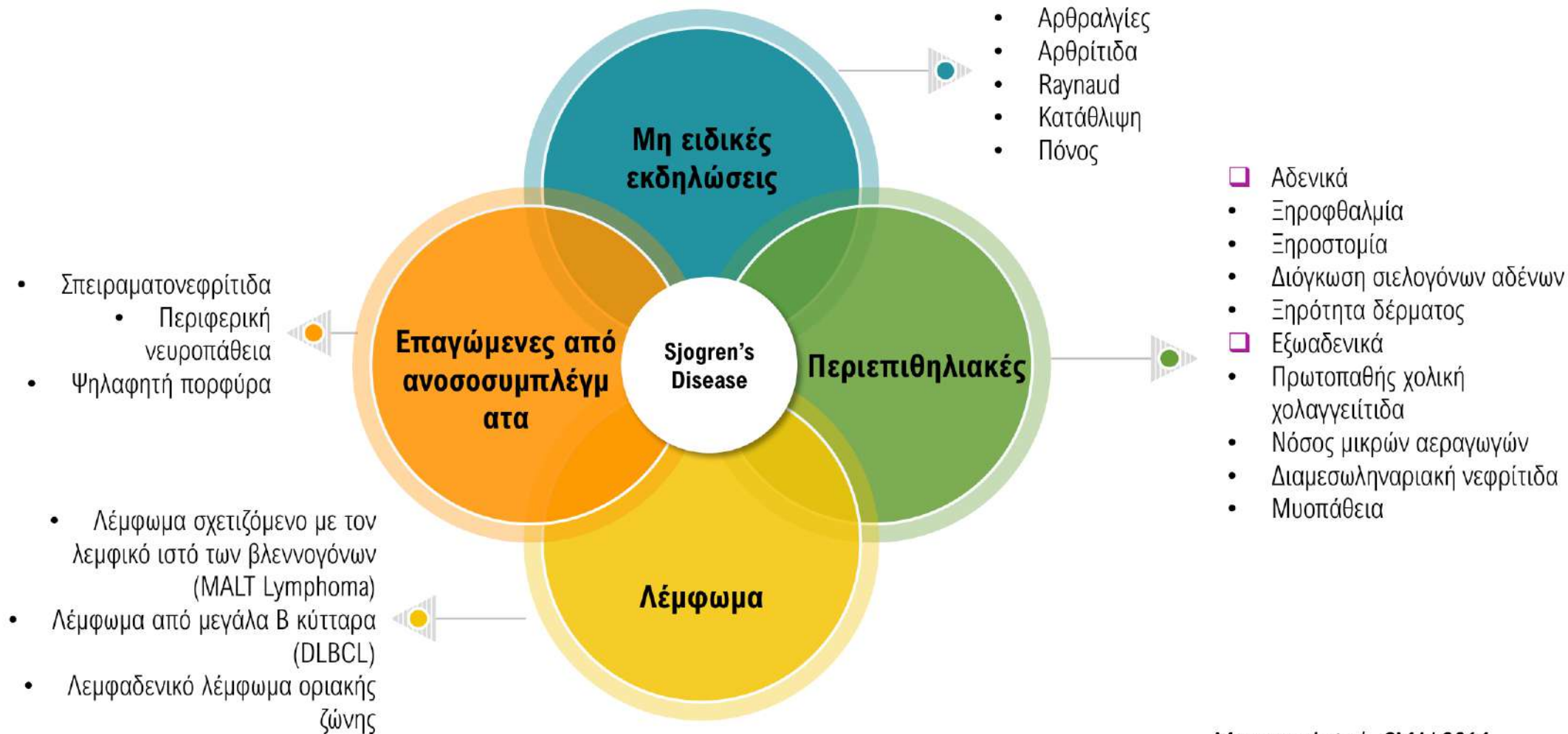
*"I remember telling myself: Just let me get through this. Just be tough."
She added, "A lot of times I've had to **pretend I felt good when I felt terrible**."*

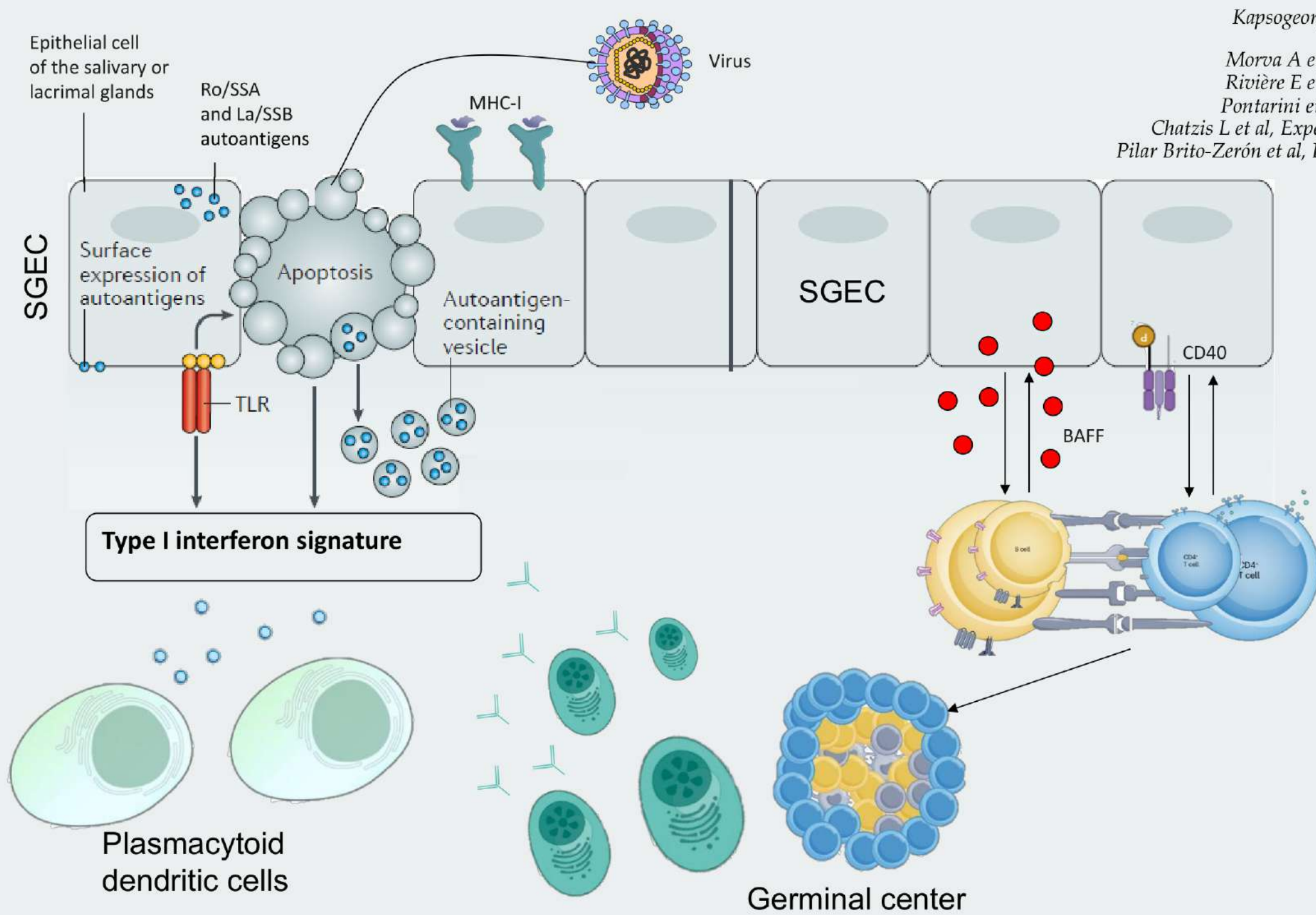
*"**The fatigue** is hard to explain unless you have it," Williams said Thursday morning. "Some mornings I feel really sick, like when you don't get a lot of sleep or you have a flu or cold. **I always have some level of tiredness**. And the more I tried to push through it, the tougher it got."*

Venus Williams: Η επίπτωση στη διάγνωση του Sjogren

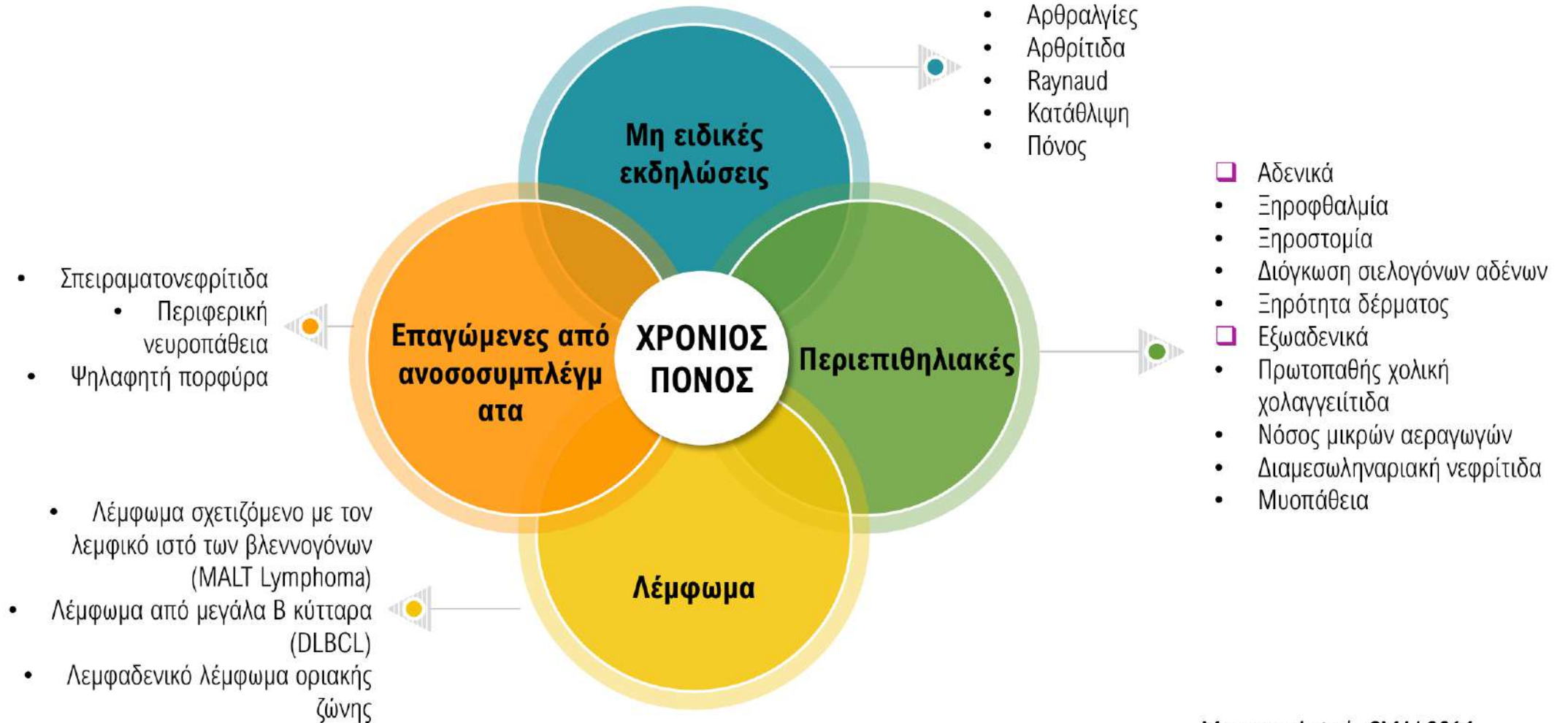
Ετερογένεια κλινικών εκδηλώσεων

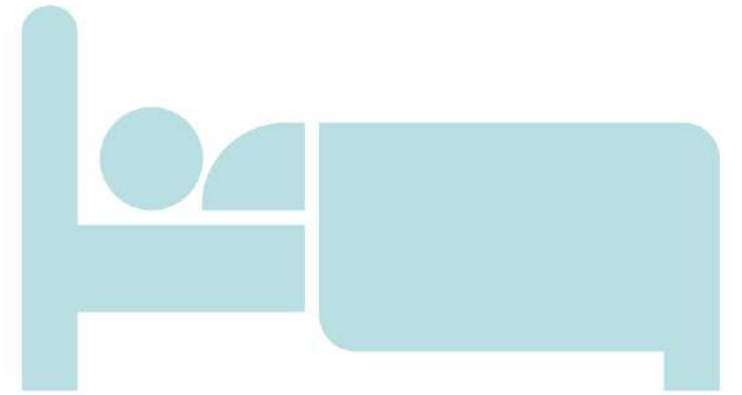
Kapsogeorgou et al, J. Immunol., 2001
Gong et al, J. Autoim, 2014
Morva A et al., Ann Rheum Dis, 2013
Rivière E et al., Ann Rheum Dis, 2020
Pontarini et al, Ann. Rheum. Dis, 2020
Chatzis L et al, Expert Rev Clin Immunol. 2021
Pilar Brito-Zerón et al, Dis Primers, 2016 (modified)

Ετερογένεια κλινικών εκδηλώσεων

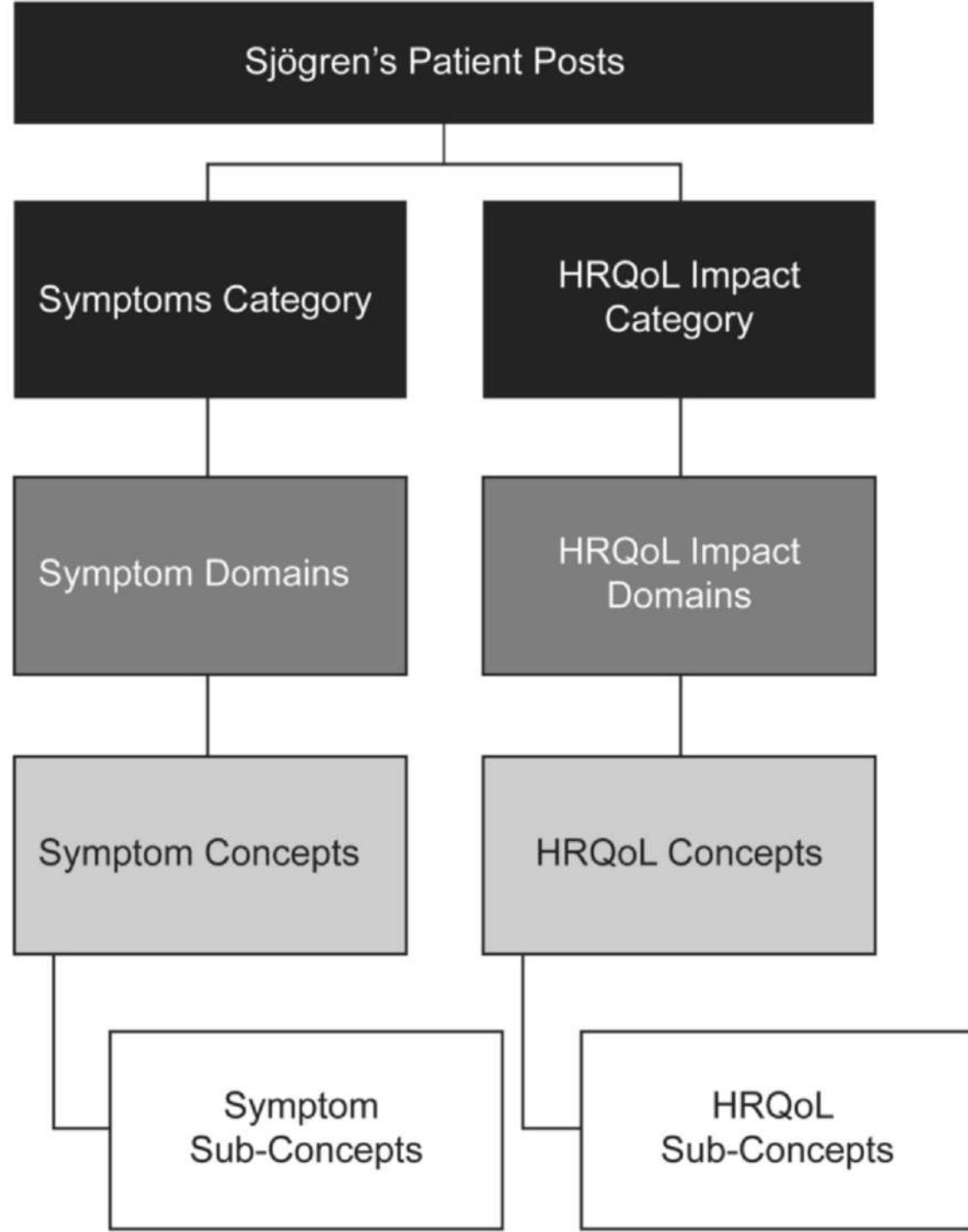
Επίπτωση και αντίκτυπο της κόπωσης και του χρόνιου πόνου στη νόσο Sjogren

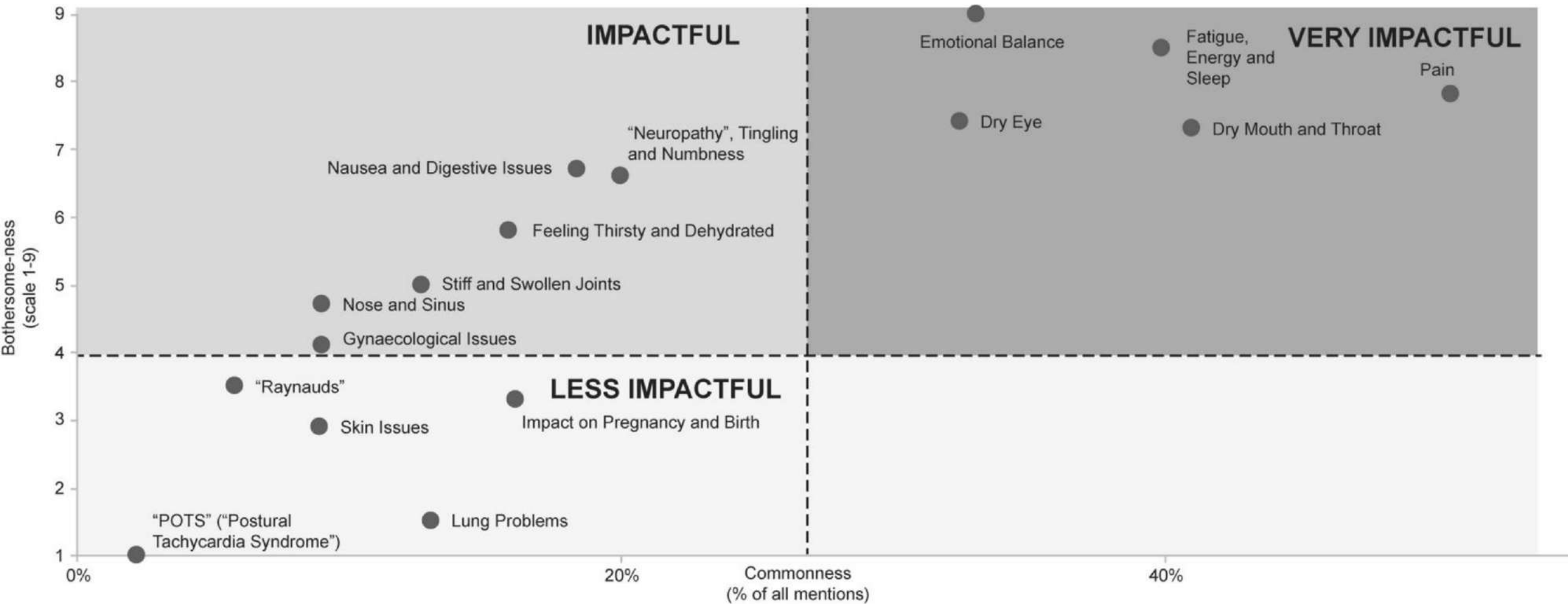
- 55-70% των ασθενών αναφέρουν σημαντική κόπωση ή/και πόνο
- Από τη σκοπιά των ασθενών η κόπωση αποτελεί σημαντικό παράγοντα περιορισμού της κοινωνικής δραστηριότητας και είναι ανάμεσα στα συμπτώματα που χρήζουν ανακούφισης
- Σχετίζεται με μειωμένη ποιότητα ζωής
- Σχετίζεται με σημαντικού βαθμού άμεση και έμμεση οικονομική επιβάρυνση και
 - Στις ΗΠΑ (2007) 100 δισεκατομμύρια επιπλέον ετήσιο άμεσο και έμμεσο κόστος αποδίδεται στην κόπωση

Η νόσος του Sjogren από την πλευρά του ασθενή

- Analyze 26950 social media posts using AI natural language processing tools
- US, Canada, Australia, UK, France, Germany, Italy, Spain, China
- “Commonness” and “bothersomness”
- Anglo (38%), China (35%), EU (27%)
- 6512 patient posts (4231 mentioned symptoms or HR-QoL impact)

Symptom impact framework captures the mention of commonness versus bothersomeness

Ο χρόνιος πόνος και η κόπωση συνδέονται με πολλές ανεπιθύμητες εκβάσεις

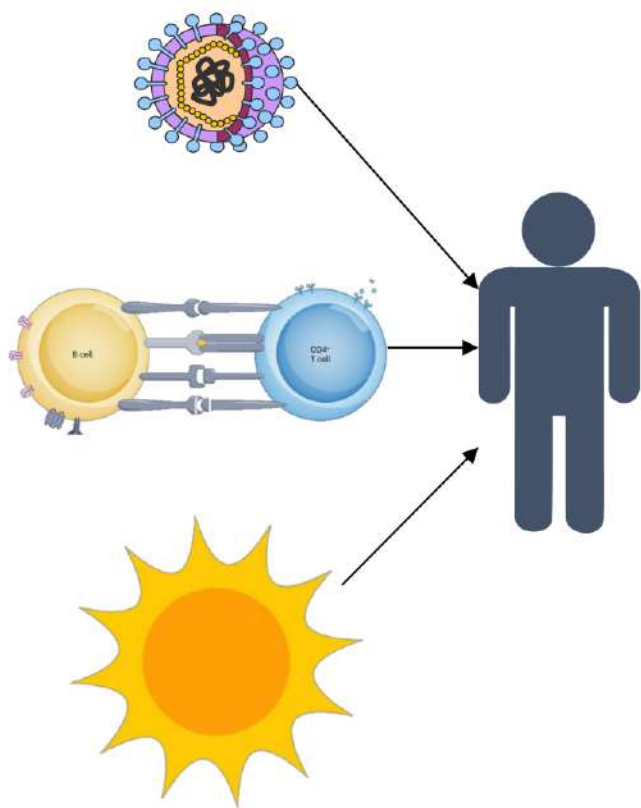
- ❑ Όλες οι ανεπιθύμητες εκβάσεις (Odds ratio 1.3 -3.1)
- ❑ Θνητότητα (OR 2.1)
- ❑ Νοσηλείες (OR 1.7)
- ❑ Δυσκολίες σε καθημερινές δραστηριότητες (OR 3.7)
- ❑ Περιορισμός φυσικής δραστηριότητας(OR 1.3)
- ❑ Καρδιαγγειακός κίνδυνος(OR 1.3)

Τι “προκαλεί” τον
χρόνιο πόνο;

Ο χρόνιος πόνος στη νόσο του Sjogren

- Ο χρόνιος πόνος δεν απαντάται σε όλους τους ασθενείς με τη νόσο
- Δεν συσχετίζεται με την ενεργότητα της νόσου
- Η φυσική πορεία του χρόνιου πόνου στη νόσο του Sjogren δεν είναι ξεκάθαρη αλλά δε φαίνεται να σχετίζεται στενά με τη διάρκεια της νόσου
- Ο χρόνιος πόνος συχνά συνοδεύεται από κόπωση

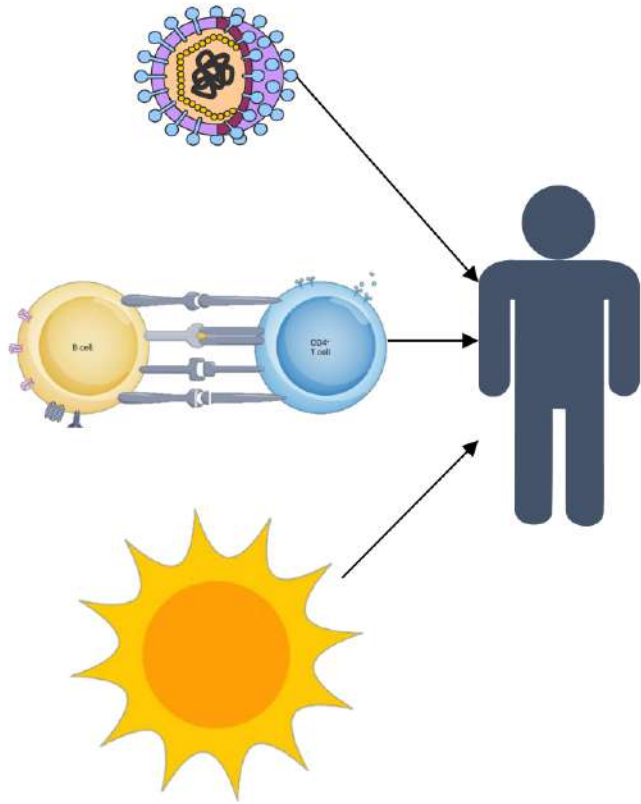
Οξείες ανοσολογικές και
φλεγμονώδεις αποκρίσεις

SJOGREN'S SYNDROME

Χρόνιες ανοσολογικές
και φλεγμονώδεις
αποκρίσεις

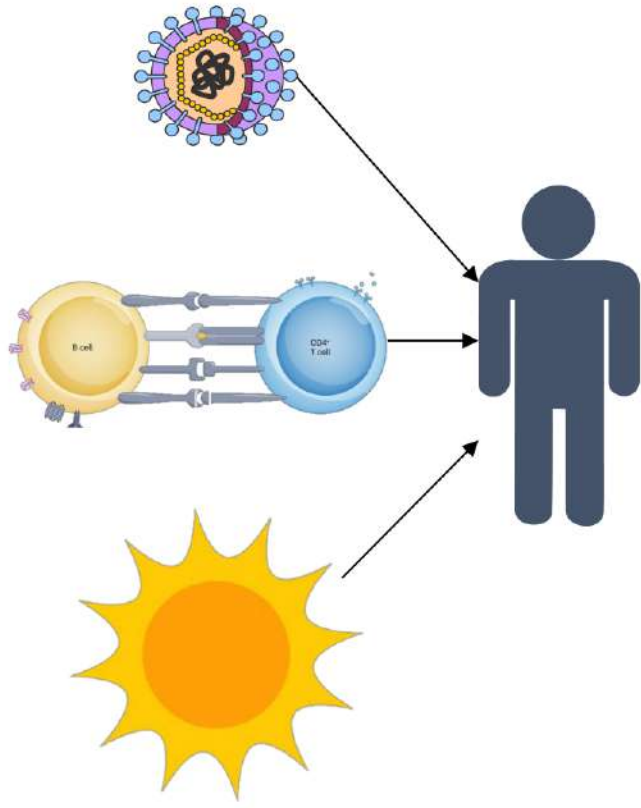
SJOGREN'S SYNDROME

*Immune regulatory
or other adaptive
mechanisms*

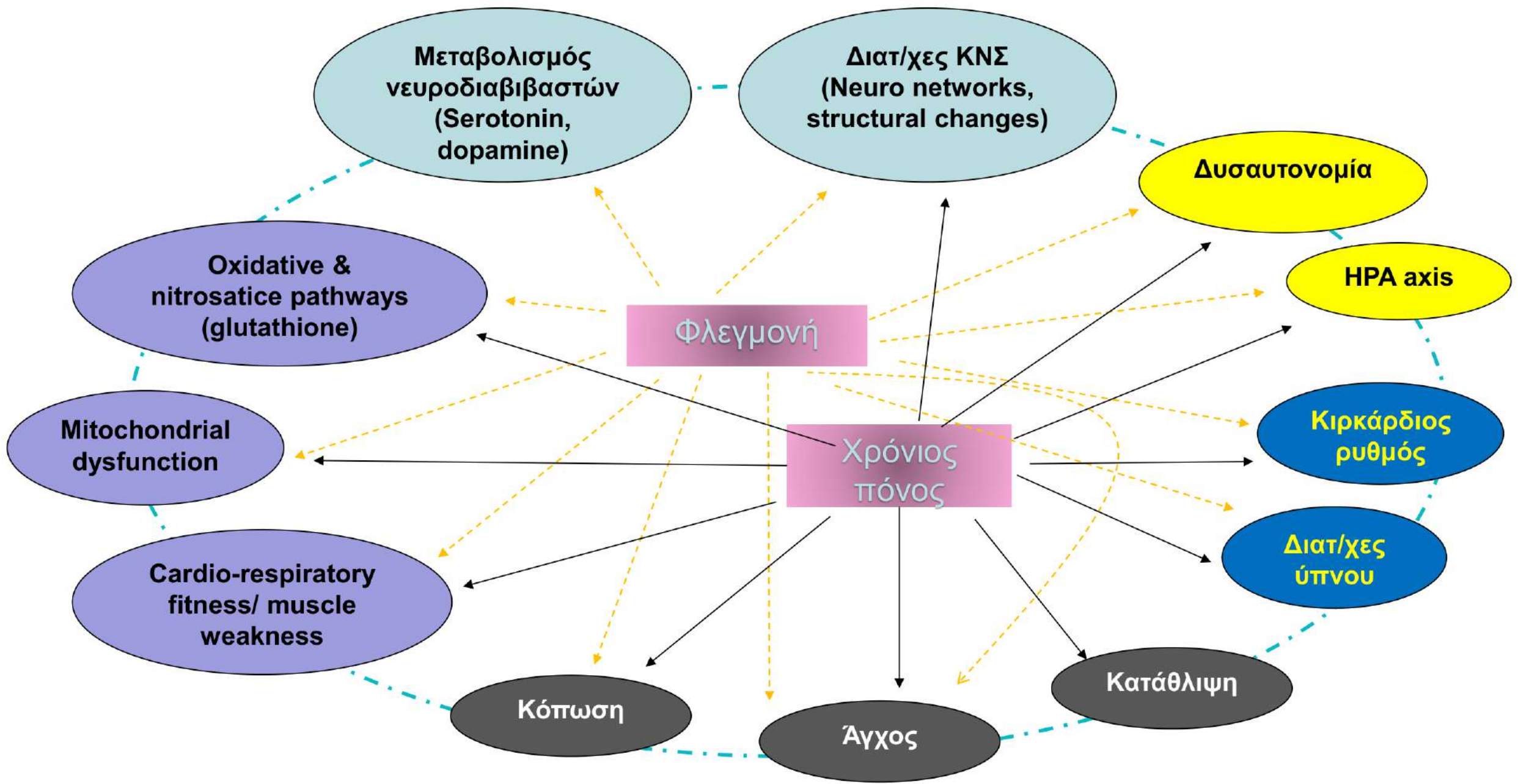
Χρόνιες ανοσολογικές
και φλεγμονώδεις
αποκρίσεις

Immune regulatory
or other adaptive
mechanisms

SJOGREN'S SYNDROME

Διαχείριση του χρόνιου πόνου στη νόσο του Sjogren;

Πόνος στη νόσο του Sjogren

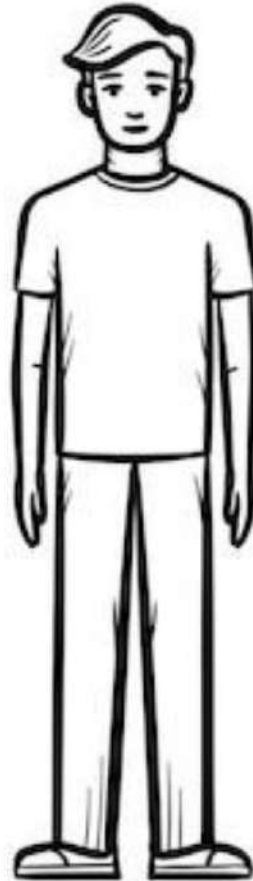
- Ο πόνος είναι ένα συχνά απαντώμενο σύμπτωμα ωστόσο συχνά παραβλέπεται καθώς δεν ανήκει στα κριτήρια διάγνωσης της νόσου
- Η κλινική εμπειρία και περιορισμένα επιστημονικά δεδομένα υποδεικνύουν κάποια σχέση μεταξύ του 'πόνου και της νόσου
- EULAR Sjogren Syndrome Patient Reported Index (ESSPRI) ένα ευρέως αποδεκτό σύστημα scoring προσφέρει έναν εύκολο τρόπο ποσοτικοποίησης του πόνου
- Καμία θεραπεία για τη νόσο του Sjogren μέχρι στιγμής δεν έχει αποδειχθεί αποτελεσματική για το σύμπτωμα του πόνου

Πόνος στη νόσο του Sjogren

Κεφαλαλγία

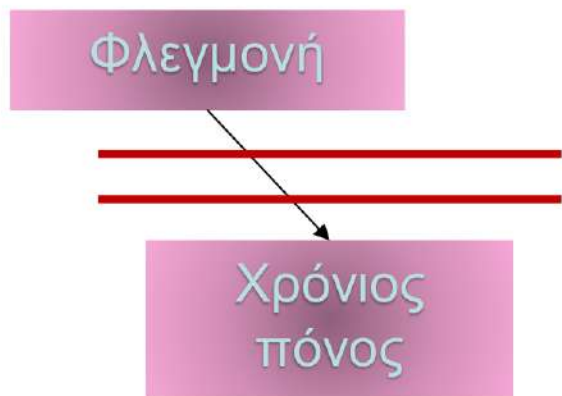
Νευροπαθητικός πόνος

- Περιφερική
νευροπάθεια
- Large fibers
 - Small diameter fibers
C fibers
Aδ fibers

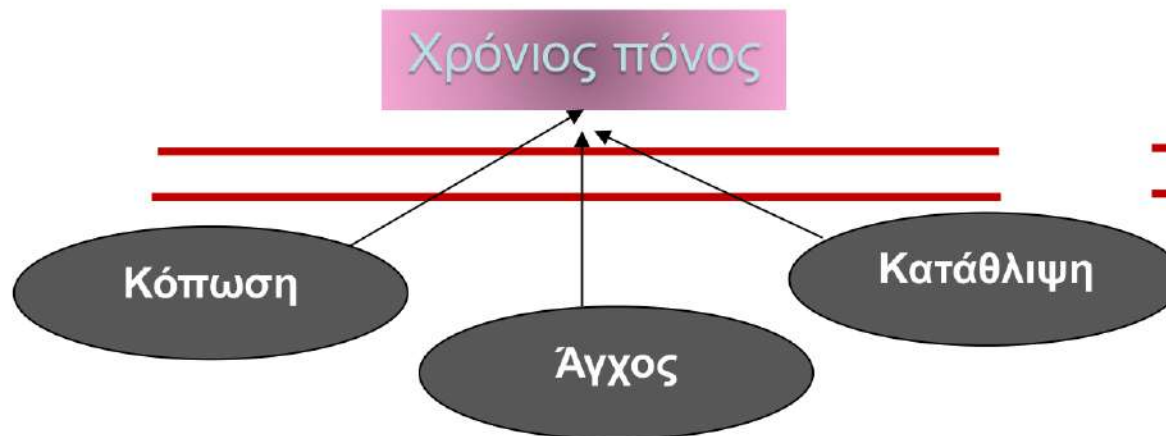

Αλγαισθητικός πόνος

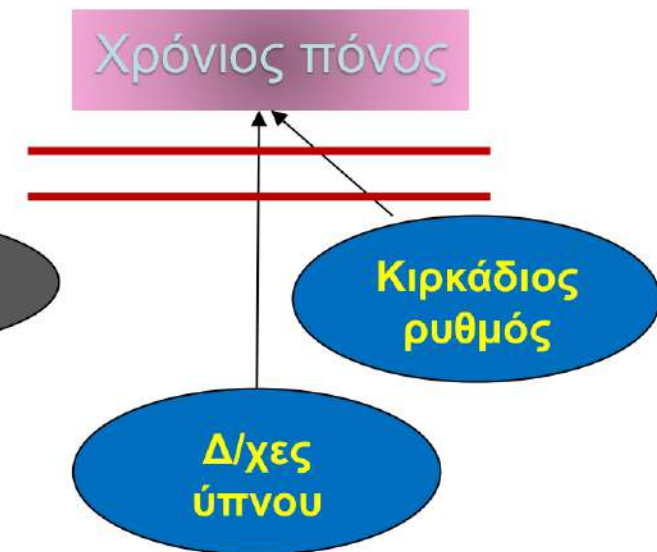
Φλεγμονή σιελογόνων
αδένων
Μυαλγίες
Αρθραλγίες
Ξηρότητα βλεννογόνων
Κοιλιακό άλγος

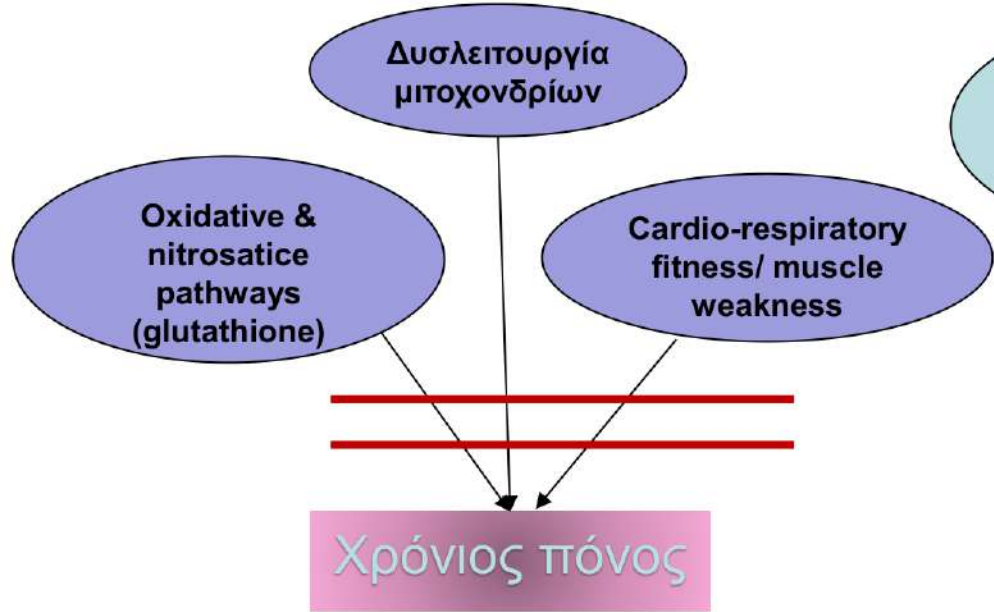
- Ανοσοτροποποιητικές θεραπείες
- Υδροξυχλωροκίνη
- Κορτικοστεροειδή

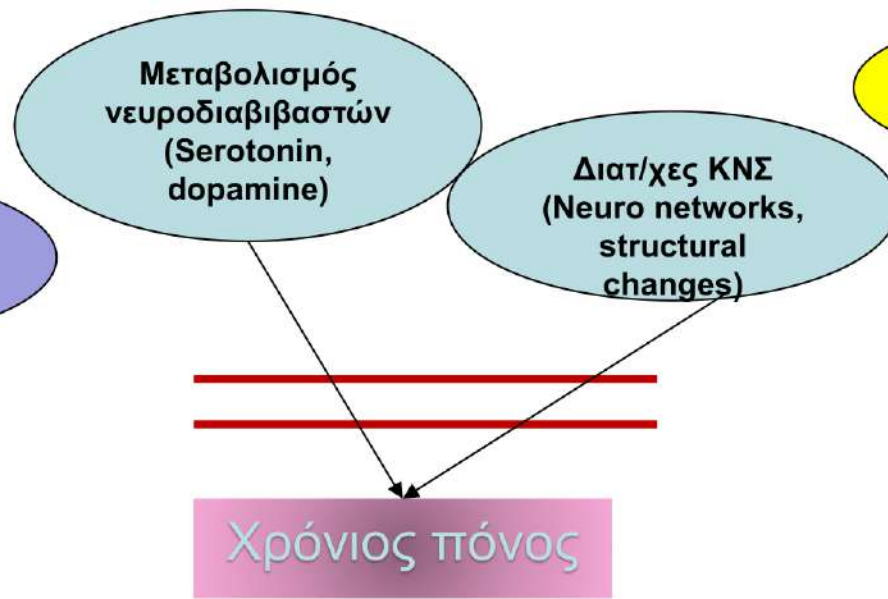
- Αντικαταθλιπτική αγωγή
- Γνωσιακή/συμπεριφορική θεραπεία
- Ψυχοθεραπείες
- Διαλογισμός

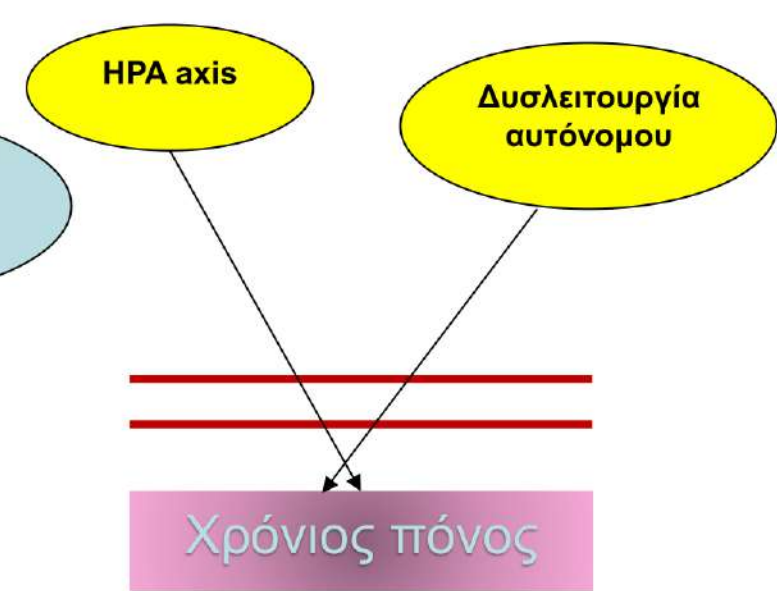
- Θεραπεία υποκείμενων δ/χων ύπνου
- CBT- Insomnia
- ? Υπναγωγά
- ? Μελατονίνη
- ? Modafinil
- Φυσικές δραστηριότητες και άσκηση

- Άσκηση
 - Αερόβια
 - Πλειομετρικές
- Συμπληρώματα
 - Αντιοξειδωτικά (e.g. Vit E)
 - Coenzyme Q10

- ? Ψυχοδιεγερτικά (π.χ μεθυλφαινιδάτη, βουπροπιόνη, αμφεταμίνη, εφεδρίνη)
- ? Modafinil
- ? SSRIs
- ? Mind-body therapies

HPA dysfunction

- ? Χαμηλή δόση υδροκορτιζόνης/DHEA
- ? Herbal medicine

Δυσαυτονομία

- Για ορθοστατικά συμπτώματα (Fludrocortisone, Midodrine, Droxidopa, Pyridostigmine)
- Διέγερση πνευμονογαστρικού

Ινομυαλγία στη νόσο του Sjogren

- Η νόσος του Sjogren και η ινομυαλγία είναι δύο ξεχωριστές οντότητες με κοινά συμπτώματα, όπως ο χρονιος διάχυτος πόνος και συχνή αλληλεπικάλυψη
- Η πρόκληση είναι η αναγνώριση της ινομυαλγίας στη νόσο του Sjogren και η χορήγηση της κατάλληλης θεραπείας

Κόπωση
Κεφαλαλγία
Brain fog
Πυρετός
Ανορεξία
**Μυαλγίες/νευραλγίες/
αρθραλγίες**

Θεραπεία της ινομυαλγίας

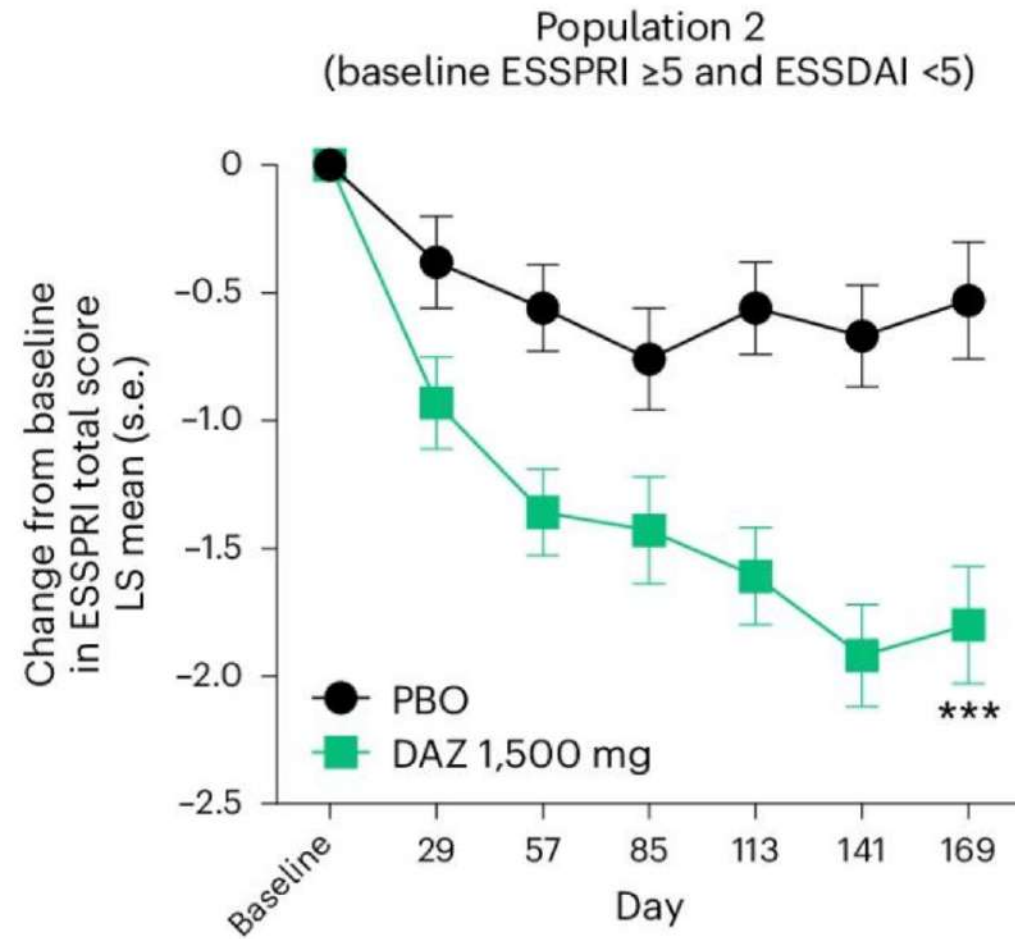
Μη φαρμακολογικά μέτρα: φυσική δραστηριότητα, άσκηση, ψυχολογική υποστήριξη

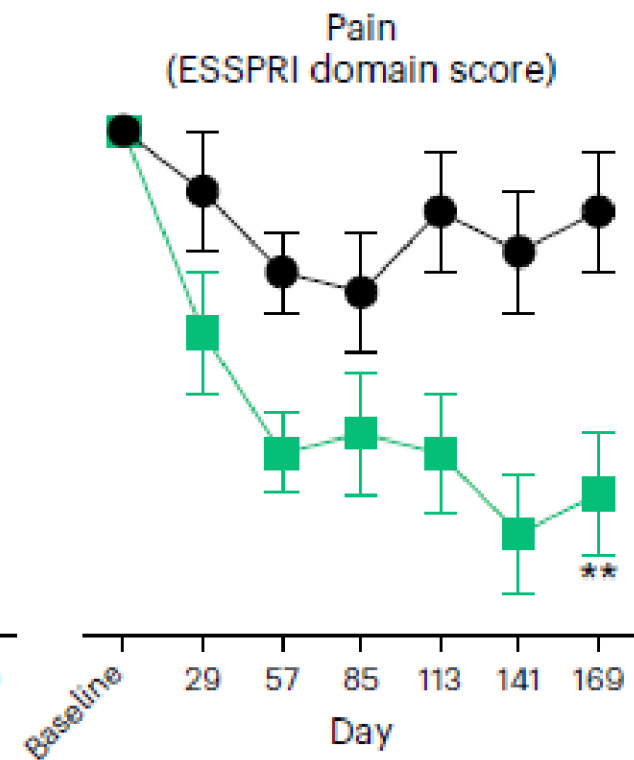
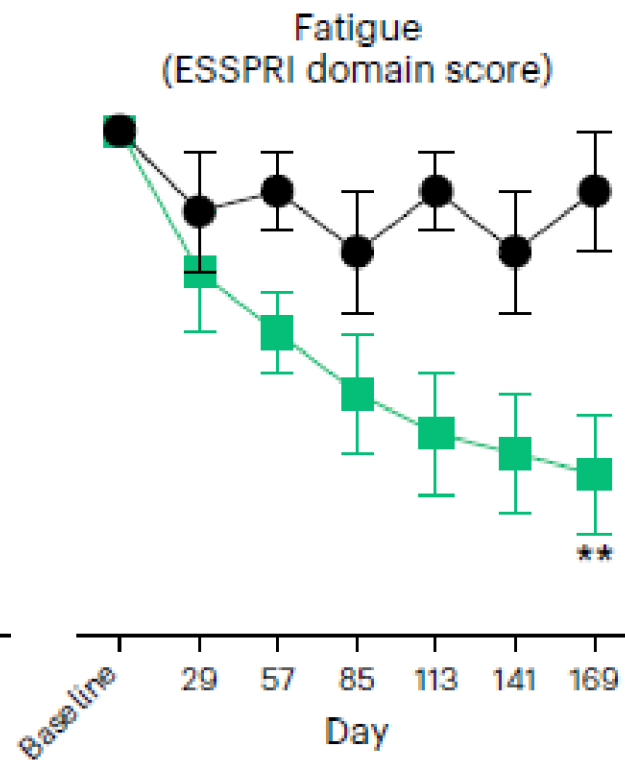
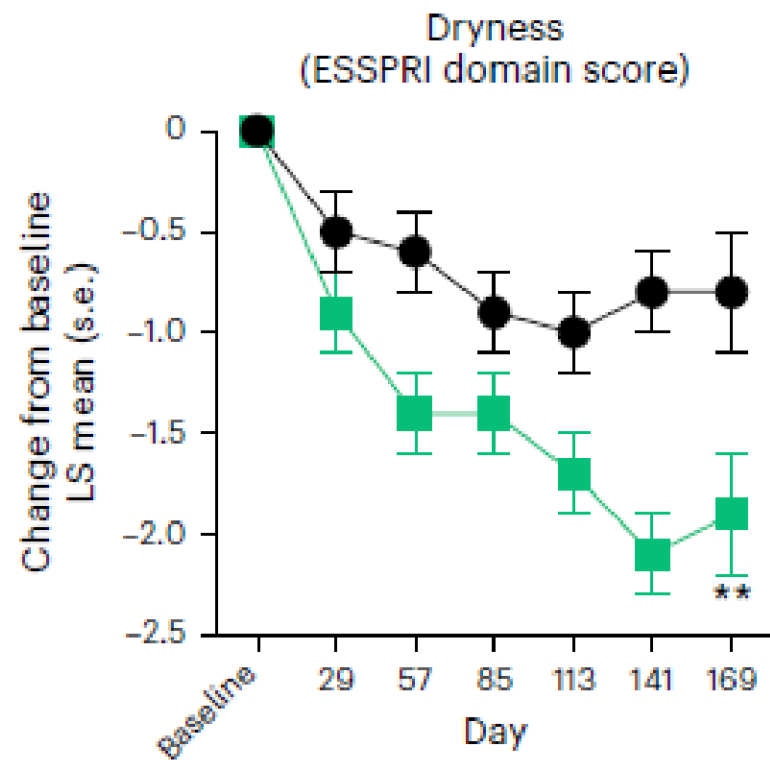
Φαρμακολογική θεραπεία:

- Πausίπονα: ακεταμινοφαίνη, ιβουπροφαίνη
- Αντικαταθλιπτική αγωγή: duloxetine (Cymbalta), milnacipran, amitriptyline
- Αντιεπιληπτική αγωγή: Gabapentin (Neurontin), pregabalin (Lyrica)

Primary Outcome Populations 2: Dazodalibep in Sjogren's

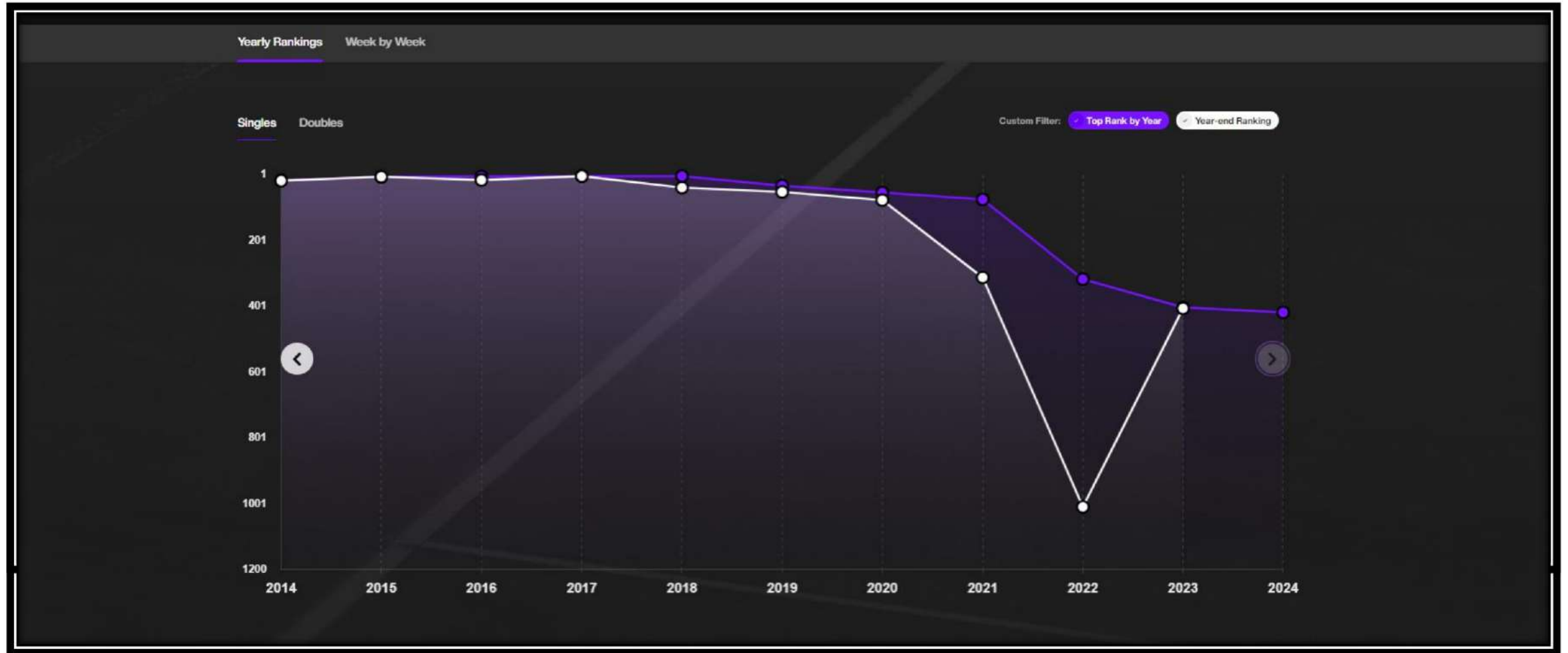
No. of subjects

PBO	55	54	54	54	54	53	53
DAZ	54	54	52	51	50	48	51

PBO	55	54	54	54	54	53	53
DAZ	54	54	52	51	50	48	51

PBO	55	54	54	54	54	53	53
DAZ	54	54	52	51	50	48	51

Venus Williams: Η επίπτωση στη διάγνωση της νόσου του Sjogren

Ευχαριστώ πολύ

Contact info:

- lukechatzis@gmail.com
- Pathophysiology Dept., School of Medicine, National and Kapodistrian University of Athens, Building 16, 3rd floor, Room 13
- Tel.: +30 210 7462513